

Tað, sum tit ikki hava gjørt ímóti einum av hesum minstu, tað hava tit heldur ikki gjørt ímóti mær. (Matt. 25, 45)

Biddarin

Eftir Heinrich Vogel.
Thorben Johannesen týddi.

Einaferð seinasta vetur hendi tað, at Harrin Kristus á ferð síni kom inn í eina lítila bygd, sum bardagi hevði verið um sjálvst teir seinastu dagarnar av hesum ræðuliga krignum, og sum tí allastæði var merkt av oyðingini. Harrin var móður eftir langa ferð. Føtur hansara vóru eyrnir, og hann hevði longu í fleiri dagar onga heita súpan fingið í kroppin. Hann var heldur ikki til at kenna aftur, men var flætinn stríputa búnan hjá einum fyrrverandi konsentrasjónslegufanga við nummarinum »Buchenwald 777«. Tá ið hann gekk yvir um torgið, fekk hann eyga á eina krambúð við matvørnum, sum stóð næstan óskadd við oyðiløgdum og skaddum húsum báðumegin við. Nýggir reyðir tígulsteinar her og har í tekjuni søgdu frá, at hon hevði fingið ein smávegis skaða, sum skjótt var afturbóttur. Keypmaðurin stóð aftan fyri diskun, og júst í tí løtuni, Harrin vágaði sær inn um dyrnar, var eingin annar í krambúðini. Harrin sá, at maðurin enn átti ein óbottan, reinan jakka at vera í, og hoyrði, at keypmanskonan frá einum rúmi aftanfyrir krambúðina rópti mannin og børnini inn til nátturbabborðið. Tá mentu Harrin seg upp og bað teg geva sær nakað at eta. Maðurin mátaði fangan, sum stóð framman fyri honum, við einum granskandi, ívingarsomum eygnaðum og spurdi, um hann hevði nakað skamtanarkort. Harrin noyddist at viðganga, at hann hevði verið ávegis í fleiri mánaðar, og tí einki kort hevði at vísa fram, tíverri. Tá hugsaði keypmaðurin við sær sjálvum: Ikki man vera rætt vorðið við hasum fólkinum! Sum fyrrverandi konsentrasjónslegufangi átti hann í dag at havi eitt gott starv. Hann er ívalseit ein av hesum duldarfullu skapningunum, sum av øllum alvi royna at sleppa undan politinum! Tí segði keypmaðurin einki uttan harðliga spurdi Harrin, um hann helt, keypmaðurin fekk sínar vørur bara við at venda sær til onkran á ráðhúsinum! Vreiddur rópti hann aftur um seg til konuna, at tað ið var ein skemdi fyri hampafólk, sum hetta harkaliðið í stríputum buksum royndi at vinna sær pening av fortíð síni, meðan ærlig borgarar, sum aldri høvdu forbrotið seg nakað, noyddust at vinna sær breyð í sveitta handa sína. So mong vóru orð borgarans, og so át hann seg mettan saman við sinum, meðan Harrin svangur fór leiðina fram oman gøtuna.

Ókkurt um eina viku eftir hesa hending kom hann inn í tann stóra býin; og aftur hevði hann latið seg soleiðis í, at eingin við fyrsta eygnakasti kundi siggia á honum, hvør hann var. Hann líktist einum góðseigara, sum var farin á húsang. Stúrlarnir, sum sólarir vóru loysnaðir úr, tróygjan og buksurnar líktust tí slagnum, sum góðseigarar plaga at vera í, tá ið teir ríða um merkur sínar. Tað órákaða andliði átti enn í sinum avpiðaða neyðarstandi nakað av tí mynduleika, ið harramaðurin, sum vanur var at geva boð, hevði. Men nú, tá ið Harrin Kristus var kominn upp tey trý trappustigini við eini sethúsi, nógvur hurðar vóru longu klamsaðar aftur fyri honum, beinanvegin tey sóu hann og hoyrdu bøn hansara um einar skógvar kanska, nú var lútið eftir av hans-

ara fyrrverandi harraveldi - hvørki í eygnabrái ella talu. Maðurin, ið lat upp fyrir honum, var arbeiðsmaður á eini verksmiðju, ja hann var arbeiðsformaður. Tá ið Harrin Kristus (heldur tápuliga) greiddi honum frá, at hann var fyrrverandi góðseigari, men at jorð hansara var fjóðartíkin, og nú tørvandi honum so hjartaliga einar skógvar, so hann kundi sleppa víðari fram á ferð, tá brast arbeiðsmaðurin í látur: »So, greivin kemur til proletarin, tí hestar ápostlanna skulu skógvast, ha? Nei, harra barónur, hetta skuldu tygum havt hugsað um eitt sindur fyrr. Nú heysta tygum tað, tygum sjálvur hava sátt, og so er hetta eingin skógvahanðil heldur!« Hetta vóru hansara orð, og so ripaði hann eisini hurðina aftur, og Harrin hoyrði hann flenna fyrir innan, sum risti hann við høvdið um at nokrum, ið hann ikki fyrr hevði hoyrt so skapt.

So fór Harrin úr stórbýnum og fór út á bygdinar at vita, um hann hjá onkrum bónda kundi fáa eitt breyð ella, ið hvussu var, eitt pund av eplum. Hesuferð kom Kristus sjálvur klæddur sum bóndi, tó sum ein, ið var ríkin av garði, hevði mist heim og heimstað og tikið biddarastav í hond. Men tað sást á andlitsdrøgunum í hansara veðurbrúnkaða andlit, á meðferðini og eygnaðum, at hann hevði livað lívið aftanfyrir eina plógv og í einum fjósi; men tær neyðarsligu spjarrarnar, hann var í, ikki meiri enn hingu uppiá honum. Tann bygdn, sum hann nú kom til, var eitt av hesum gomlu bygdarløgunum, har húsinu eru bygd í runding sum ein borg. Eitt høgt yvirbyggt portursrúm við einum lítlum líði við síðuna av bindur sethúsinu saman við fjósið og lóður. Men lat meg nú siga, sum satt er, at Várhara seks ferðir til onga nýttu royndi at gera vart við seg bæði við portrið og í durunum. Hann risti í klunkuna og dukaði við stavi sín- um á fjarlirnar í tí høgu gyrdingini aftanfyrir húsinu. Hann hoyrði mannarnar innanfyri, men eingin lat við seg koma. Endiliga við ta sjeindu hurðina var tað ein kona, ið lat upp, hon var um fjóruti ára gomul og fekk við at koyra tóð, vognurin var longu fyltur, oksarnir vóru spentir fyrir, og ein hálvvaksin drongur fór yvir at lata portrið upp. Kristus spurdi konuna, um hon ikki hevði eini tvey pund av eplum til avlops til hansara. Hann vildi eisini fegin gjalda henni, hóast ikki so nógv mundi vera eftir í fjórkuni longur av tí, ið hann áður hevði havt av onnum. Konan hevði ringa tíð og svaraði honum: um hann helt, at tey ikki eisini høvdu mist?! Sparikassabókur teirra vóru somenn burtur við, og allir skillingarnir, sum tey við strevi og sliti høvdu spart sær saman, vóru mistir! Landstrokið - nei, Várhara Kristus, meini eg - svaraði: »Kæra kona, helst er tað so, sum tú sigur, men trúgva skalt tú, eg hevði takkað Gudi, um eg enn hevði kunnað koyrt á bønnum við míni oksakerru.« Og hann fekk tær í eyguni av at hugsa um tað. So spurdi konan hann, um hann átti nakað at lata í býu?! Fyri pengar fekk hann onki; teir lepparnir vóru jú onki verdir kortini. Várhara peikaði bara á stav sín og kloddar til tess at prógva sítt fátækdømi, men segði onki. Konan stóð eina løtu í døpurhuga. So sá hon

gjøgnum hálvopnað portrið eina ókunnugkonu við ryggsekkki og leiðandi eitt barn skunda sær niðan móti garðinum, og tú sást beinanvegin á henni, at hon kom í somu orindum, at bidda mat. Tá geylaði bóndakonan: »Nei, tit eta seinasta stráðið av veltu okkara! Vit noyðast sjálv at svøtta, og einhvør er væl sær sjálvum næstur! Út, góði maður, eg má í bøn nú, skal eg vera aftur, áðrenn myrkt er at geva kfratúrnum!«

Síðani gekk Várhara til ein bý, ið lá okkurt um tveir mílir burturi frá hesi bygdini. Hann svav í einum hálvavegna avbrendum fjósi, enn var tekjan á øðrum endanum á tí, og dagin eftir fór hann út at vita, um nakað arbeiði mundi vera til hansara á onkrari skrivstovu. Hesuferð kom Várhara sum ein eldri embætismaður, ið hevði mist starv sítt, tí at hann hevði verið uppií flokkinum, men sum kortini tyktist kunna gera nakað til nýttu við penninum. Tað bar so væl á, at hann í forstovuni í dómhúsinum møtti einum fólki, ið hevði við tey málini at gera, ið hoyrdu undir arbeiðsmálaráðið, og hann spurdi beinanvegin eftir arbeiðsávísingini fyrir skrivstovufólk. Embætismaðurin tók hann við sær inn á skrivstovu sína. Men gakk, tá ið Várhara hevði borið fram bøn sína og sagt, at hann hevði verið nøgdur við bara smávegis skrivstovuputl, so spurde embætismaðurin, um hann hevði verið limur í flokkinum, og tá so neyðar skrivstovukal okkara - og hvør var hann uttan Várhara sjálvur - noyddist at svara eitt jánkasligt »Ja«, so ypti hin bara óksl og spurdi hann, um hann ikki visti, at tað ikki longur var brúk fyri PG-arum (parteigenossen = flokslimum) í almennum størvum. Várhara royndi at muta ímóti: at tað jú vóru mong, ið bara vóru farin uppií flokkin av tvingli, uttan at tey rættuliga vóru um, hvussu veruliga víðurskiftini vóru, og harafturat, at hann stóð púra einsamallur í verðini; men embætismaðurin visti einki annað at siga honum, uttan at hann mátti lata inn eina skrivliga umsókn og fáa til vega saklig ummæli; soleiðis var reglugerðin.

Næsti dagur var sunnudagur, og av tí at kirkjan í hesum lítila býi var sloppin óskalað frá øllum bumbuatsóknum, so kallaði tann einsamalla lítla klokkan, sum var sloppin at hanga eftir í tórnum hóast bardagan, menniskjuni saman at lurta eftir teim góðu tíðindunum um hann, sum, tó at hann var Gud sjálvur, gjørdi seg til bróður okkara líka til krossdeyðan. Várhara sá, at bara fá fólk høvdu hug at hoyra um hann, men hann fór kortini stillisliga innar í kirkjuna og setti seg á niðasta bonk afturundir eini stútu. Presturin talaði um tekstin í Matteusar-evangeliumum, fimta og tjugunda kapitli, sum sigur frá tí stóra veraldardómnum, sum menniskjasonurin skal halda yvir teimum, ið standa høgumegin, og teimum, ið standa vinstrumegin, og sum hann skal siga við: »Alt tað, sum tit hava gjørt ímóti einum av minstu brøðrum mínum, tað hava tit gjørt ímóti mær.« Og »Alt tað, sum tit ikki hava gjørt ímóti einum av minstu brøðrum mínum, tað hava tit heldur ikki

gjørt ímóti mær.« Eftir gudstænastuna fór Várhara niðan eftir kirkjugólvinum og gjøgnum kórið uttar í sakristið. Hann bað prestin orsaka seg, um hann kom til ónáðir. Prestur bað hann blíðliga koma nærri, spurdi hann tínast um orðini hansara og hvør, hann var. So svaraði Kristus soleiðis, sum tit kanska hava ilt við at fata, tá ið tit hugsa um, at hann jú tó er kirkjunnar Harri, Harri kirkju sínar. Hann segði, sum var hann ein neyðars fyrirstøðumaður í einum avtiknum trúarfelag, at hann tíverri ikki hoyrði til kirkjuna, men at hann kortini vágaði sær at spyrja prest, um hann ikki kundi veitt honum innivist í nakrar dagar! Presturin varð illa við, tá ið hann hoyrði hesa bøn; tí hann hugsaði beinanvegin um bibliotekstin, hann júst hevði prædikað yvir, og serliga um tað versioð, sum ljóðaði: »Eg var ókunnigur, og tit hýstu mær ikki.« Men so hugsaði hann um konu sína og tann stóra barnariðilin, ið fylti stovurnar, og um gomlu foreldur síni, sum eisini búðu inni hjá honum, og um, at tað helst ikki fór at vera so lætt at sleppa av aftur við henda mannin, hevði hann fyrst fingið fótin inn. Hann helt eisini, at tað í grundini hevði verið eitt sindur ósömiligt, um hann, kirkjunnar tærni, skuldi fara at taka sær ein sektalim í húsið, ein, ið ikki hoyrði til kirkjuna og sum, so oftani tað hevði borið honum til, hevði ríkið kirkjuna niður í sand og øsku. Tí segði hann bara við Várhara: »Tíverri, tað ger mær ilt at noyðast at nokta bøn tygara! Húsinu hjá mær eru ovfull av fólki, og skrivstovu mína kann eg, sum tygum helst skilja, ikki umvera. Men tak henda pengaseðilin, meira fái eg ikki hjálpt tygum.«

Várhara takkaði presti, fór út aftur á vegin, tók kross sín á bakið og fór burtur av hesum landi, har eingin vildi hava hann til bróður.